

รายงานโรคและภัยสุขภาพที่น่าสนใจ ตามแนวชายแดน

ประจำสัปดาห์ 28 ก.ย.- 4 ต.ค. 2566

เหตุการณ์อื่น ๆ ที่สำคัญประจำสัปดาห์

- 19 ก.ย. 2566 กระทรวงสาธารณสุข สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ประกาศยืนยันพบผู้ป่วยโรคฝีดาษวานรรายแรกในประเทศ ซึ่งผู้ป่วยมีประวัติเดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีรายงานผู้ป่วยโรคฝีดาษวานรก่อนหน้านี้ อย่างไรก็ตามกระทรวงสาธารณสุข สปป. ลาว ไม่ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้ป่วยรายนี้ และเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับคำสั่งให้ประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น และเตรียมการรับมือกับการระบาดของโรคฝีดาษวานร ทั้งนี้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับสาเหตุ อาการ ช่องทางการติดต่อ และวิธีการป้องกันตนเองที่ถูกต้อง เพื่อลดความเสี่ยงจากโรคดังกล่าว
- 25 ก.ย. 2566 มีรายงานสถานการณ์โรคไข้มาลาเรียในรัฐกลันตัง ประเทศมาเลเซีย ซึ่งในปีนี้มีผู้ป่วยแล้วจำนวน 215 ราย โดยเพิ่มขึ้นมากกว่าปีที่แล้วในช่วงเวลาเดียวกันถึงร้อยละ 98 จำนวนผู้ป่วยข้างต้นจำนวน 162 รายพบว่าติดเชื้อมาลาเรียผ่านยุงก้นปล่องที่ไปกัดลิงที่มีเชื้อแล้วมากัดคน ปัจจุบันเสี่ยงที่ทำให้รัฐกลันตังพบการระบาดของโรคไข้มาลาเรียสูง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า และพื้นที่ทำการเพาะปลูก แต่สำหรับในชุมชนของคนพื้นเมืองเก่าแก่แห่งหนึ่งในรัฐนี้ พบว่าชุมชนมีการป้องกันอย่างเข้มแข็ง โดยเป็นการบริหารจัดการตนเองในชุมชน และเมื่อพบผู้ป่วยสามารถเข้ารับการรักษาโดยทันที เพื่อป้องกันโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น และทำให้เสียชีวิตได้ สำหรับรัฐกลันตังยังคงต้องวางกลยุทธ์ โดยต้องมีการเพิ่มงบประมาณรวมทั้งคืบหนาค้นคว้าใหม่ ๆ เพื่อจัดการลดการระบาดของโรคดังกล่าวต่อไป

“ เห็ดป่า...เห็ดพิษ ” คิดก่อนเก็บ

เนื่องจากช่วงนี้เข้าสู่ฤดูฝนและเป็นช่วงที่เห็ดหลายชนิดเจริญเติบโตได้ดี โดยเฉพาะเห็ดป่าในธรรมชาติ ซึ่งมีทั้งเห็ดที่รับประทานได้และรับประทานไม่ได้ แยกออกจากกันยาก หากไม่มีความเชี่ยวชาญพอเมื่อเก็บหรือซื้อมารับประทานจึงเสี่ยงต่อการเสียชีวิต จากรายงานการเฝ้าระวังเหตุการณ์ กรมควบคุมโรค สัปดาห์ที่ 39 (25 ก.ย. - 1 ต.ค. 2566) พบผู้ป่วยจากการบริโภคเห็ดพิษจำนวน 7 ราย ที่ จ. สระแก้ว ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นชาวกลุ่มภูเขา มีประวัติเข้าไปเก็บผลไม้น้ำในป่าและพบเห็ดสีขาวขุ่นดอกตูมคล้ายเห็ดโคน จึงเก็บมาประกอบอาหารเพื่อบริโภค ต่อจากนั้นมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล สรรพสาเหตุเกิดจากการบริโภคเห็ดพิษ ข้อมูลจากกองระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. - 23 ก.ย. 2566 พบผู้ป่วยจากการบริโภคเห็ดพิษจำนวน 2,024 ราย เสียชีวิต 9 ราย โดยในปี 2564 พบผู้ป่วยจำนวน 1,700 ราย เสียชีวิต 1 ราย และในปี 2565 พบผู้ป่วยจำนวน 1,962 ราย เสียชีวิต 3 ราย จากข้อมูลนี้จะเห็นว่าจำนวนผู้ป่วยดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นตลอดระยะเวลาสามปีที่ผ่านมา ฉะนั้นการให้ความรู้แก่ประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการเก็บเห็ดป่านั้นจะต้องเลือกเห็ดที่มีรูปร่างสมบูรณ์เก็บให้ครบทุกส่วนโดยขุดให้ลึกลงไปใต้ดิน เห็ดบางชนิดอาจถูกฝนชะล้างทำให้รูปร่างเปลี่ยนแปลงไปไม่ได้ ไม่เก็บเห็ดที่ขึ้นใกล้โรงงานสารเคมีหรือข้างถนน เนื่องจากเห็ดสามารถดูดซับสารพิษและโลหะหนักไว้ในตัวได้มาก เห็ดที่ไม่เคยกินมาก่อนควรกินเพียงเล็กน้อยเพราะอาจมีอาการแพ้ได้ ลักษณะเห็ดพิษที่ไม่ควรเก็บมากิน คือ เห็ดที่มีสีน้ำตาล เห็ดที่ปลอกหุ้มโคนเห็ดมีวงแหวนใต้หมวก เห็ดที่มีโคนอวบใหญ่ เห็ดที่มีปุ่มปม เห็ดที่มีหมวกสีขาวและเป็นรู ๆ แทนที่จะเป็นช่อง ๆ คล้ายครีบบล้า เห็ดที่ขึ้นในมูลสัตว์หรือใกล้มูลสัตว์ ที่สำคัญไม่ควรเก็บเห็ดหรือหาซื้อเห็ดป่าที่ไม่รู้จักมาปรุงอาหาร โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้ป่าและมักเก็บเห็ดจากป่ามาบริโภค ซึ่งพบการระบาดของบ่อยครั้งในเหตุการณ์เช่นนี้ อย่างไรก็ตามหากไม่แน่ใจว่าเห็ดชนิดใดมีพิษหรือไม่ ไม่ควรบริโภคเด็ดขาดและเนื่องจากเห็ดพิษบางชนิดมีสารพิษที่ทนต่อความร้อนแม้จะปรุงให้สุกก็ไม่สามารถทำลายสารพิษนั้นได้ อาการเบื้องต้นเมื่อรับประทานเห็ดพิษภายใน 6 - 24 ชั่วโมง ได้แก่ คลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายเหลว ปวดท้อง เป็นตะคริวที่ท้อง หากปล่อยไว้นานเกิน 24 ชั่วโมง จะทำให้เกิดภาวะตับหรือไตวายและเสียชีวิตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่แจ้ง อสต. ประสานกับ จนท. สาธารณสุข ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ลูกบ้านเกี่ยวกับอันตรายจากการบริโภคเห็ดพิษ อาการและการช่วยเหลือเบื้องต้น โดยให้รู้จักวิธีการสังเกตความแตกต่างระหว่างเห็ดพิษกับเห็ดที่รับประทานได้ หากไม่แน่ใจ ไม่รู้จักหรือสงสัยว่าจะเป็นเห็ดพิษไม่ควรนำมาปรุงอาหาร การทดสอบความเป็นพิษของเห็ด เช่น ต้มเห็ดพิษกับข้าวหรือหอมแดงแล้วจะทำให้ข้าวหรือหอมแดงเปลี่ยนสี แม้แต่การจุ่มช้อนหรือตะเกียบเงินขณะต้มแล้วเปลี่ยนเป็นสีดำจึงจะแสดงว่ามีพิษ หลักการนี้ไม่สามารถใช้ทดสอบกับเห็ดเหล่านี้ได้ เนื่องจากเห็ดพิษบางชนิดจะมีสารพิษที่ทนต่อความร้อนแม้จะปรุงให้สุกแล้วก็ไม่สามารถทำลายสารพิษนั้นได้ หากมีอาการเข้าได้กับการรับประทานเห็ดพิษ ให้รีบไปพบแพทย์ทันทีพร้อมทั้งนำตัวอย่างเห็ดที่รับประทานไปให้แพทย์เพื่อประกอบการวินิจฉัยใช้เป็นแนวทางการรักษาที่ถูกต้องต่อไป

ติดต่อ
oic.ddc@gmail.com
02-5903832
www.ddc.go.th/oic

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล โดย

O I
DDC

โครงการพัฒนาขีดความสามารถการทำงานร่วมกับหลายภาคส่วนเพื่อการตรวจจับและตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน
สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
สนับสนุนโดยศูนย์ความร่วมมือ ไทย - สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

อ้างอิง

- <https://www.mcot.net/view/fNWmHRq4>
- <https://www.thesundaily.my/local/jknk-kelantan-records-215-malaria-cases-so-far-this-year-GG11537724>
- <https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=37372&deptcode=>
- <https://laotiantimes.com/2023/09/19/laos-confirms-first-case-of-monkeypox-ministry-of-health-issues-guidelines/>
- <https://www.hfocus.org/content/2022/08/25770>
- <https://www.hfocus.org/content/2021/06/21855>
- ขอบคุณภาพจาก :
https://th.pngtree.com/freebackground/mushroom-pallid-poisonous-toadstool-in-pine-autumn-forest-photo_2411296.html